І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 233. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 7-го ГРУДНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMEBER 7, 1961 No. 233. VOL. LXVIII.

ПЕНТАГОН ВИМАГАТИМЕ $51 БІЛЬЙОН НА ОБОРОНУ

ТАКІ ВИСОКІ ВИДАТКИ НА ЗБРОЙНІ СИЛИ ПЕРЕДБАЧЕНІ НА 5 РОКІВ

Вашингтон. — Представники департаменту оборони, займаючись кінцевими проєктами висоти фондів на оборону країни у фінансову році, що почнеться в липні 1962-го року, стверджують, що в січні 1962 треба буде просити Конгрес щоб найближчий оборонний бюджет виносив коло $51 більйона. Цьогорічний оборонний бюджет, який закінчиться 30-го червня 1962, має винести коло $47 більйонів. Бюджетові фахівці передбачають, що видатки на оборону в найближчих 5 роках будуть виносити принаймні по $50 більйонів. Коли до оборонного бюджету додати ще видатки на військову допомогу закордонові і ті видатки, яких потребує Комісія Атомової Енергії, тоді оборонний бюджет виноситиме по $55 більйонів в найближчих п'ятьох роках. Пентагон додає до оборонних видатків і витрати на атомові досліди, бо більшість із $2.500.000.000, призначених на Комісію Атомової Енергії, іде на зброю. Бюджетове бюро звертає увагу на те, щоб видатки на оборону були в межах фінансових спроможностей, бо президент Кеннеді обіцяв збалянсувати бюджет в найближчому році. Але Президент заявив був також, що він не ставить жадної межі, якої не сміють переступити потрібні на оборону видатки. Представники департаменту оборони мають на увазі не тільки потрібні видатки в найближчому фінансовому році, але також і ті видатки, які будуть потрібні в найближчих п'ятьох роках. Вже тепер відомо, що армія дістане потрібні фонди на те, щоб вона могла збільшити свій чисельний стан до 960.000 вояків, в чому мають бути і дві нові армійські дивізії. Армія має також дістати фонди на продукцію протиракетних ракет „Ніке - Зевес" Ці ракети — це головна зброя, якою мають нищити далекосяжні ворожі ракети. Коли тільки закінчиться успішне випробовування ракет „Ніке - Зевес", тоді треба буде фондів на поспішну їх продукцію. Фльота має проєктувати видатки на новий літаконосець. Летунство проєктує в найближчому році поліпшити і збільшити свої сили, потрібні до ведення так званих „малих воєн", внаслідок чого припинена буде праця в ділянці розбудови стратегічної атомової сили.

Президент закликає молодь до масової участи в спортах

Ню Йорк. — Президент Кеннеді, промовляючи на прийнятті Крайової Футбольної Фундації і Галі Слави в готелі Валдорф - Асторія, закликав американців до більшої активної участи в спортах та в інших формах фізичної активности, кажучи, що американці замало виконують фізичні вправи. Президент промовляв до 1.500 осіб, які є віддані американському футболеві. Він казав, що щораз більше американців приглядається тільки спортовим змаганням, не виконуючи їх. „Ми стаємося щораз більше не народом атлетів, тільки народом глядачів", — казав Президент. Кеннеді виголосив промову після того, як його відзначили спортовою нагородою Золотою Медалею Крайової Футбольної Фундації і Галі Слави. Його відзначили як колишнього грача в футбол під час шкільних часів і як того, що підтримує цей спорт і тепер дбає про фізичну і духову тугість американської молоді. Президент турбується тим, що американська молодь замало виконує різні спорти і внаслідок того на кожних 7-ох юнаків тільки 2-ох визнають лікарські комісії за здібних до військової служби. Між п'ятьма відкиненими — три є нездібні виконувати військову службу з фізичних причин, а два з умових. „І цей відсоток нездібних, казав Президент, з кожним роком збільшується", бо молодь, замість „ходити — їздить, і замість фізично вправляти — придивляється, як інші це роблять". Президент заявив, що він зовсім не вимагає, щоб всі були спортовцями - першунами, але першуни і спортові слави виростають між масою тих, що виконують спорти. „На Олімпійських Ігрищах ми постійно стоїмо поза іншими народами, які звертають увагу на те, щоб маси брали участь в різних спортах", — говорив Президент. Ми повинні — казав Кеннеді — підтримувати тих, що виконують ті спорти, які є в програмі Олімпійських Ігрищ.

Андрій Басараб, діяч-піонер, секретар Відділу УНС, помер у Байоні

Байон, Н. Дж. — У вівторок, 5-го грудня, тут помер від серцевої атаки один з найбільш заслужених діячів-піонерів цієї громади, довголітній секретар 213-го Відділу Українського Народного Союзу та делегат того Відділу на багатьох конвенціях, сл. п. Андрій Басараб. Ще минулої суботи, 2-го грудня, він брав активну участь у зборах Відділів УНСоюзу Надгудсонської округи в Джерзі Сиčі. Сл. п. Андрій Басараб народився в 1888-му році в селі Грусятичі б. Бібрки в Західній Україні. До Америки приїхав перед першою світовою війною і від 1915-го року жив в Байоні. Був членом-основником місцевого Українського Народного Дому та багатьох інших місцевих організацій. Тлінні останки Покійного спочивають в похоронному заведенні Василя Когута про 86 Вест 14-ій вулиці, де в четвер і п'ятницю, 7 і 8 грудня о год. 7:30 будуть відправлятися панахиди і парастаси. Похорон відбудеться в суботу о год. 8:30 з похоронного заведення до церкви св. Софії й опісля на цвинтар. Покійний осиротив дружину з Кривих Марію, синів Миколу й Івана, дочку Тересу та 6 внуків, як також брата і три сестри, що живуть в Україні. Вічна Йому Пам'ять!

В АМЕРИЦІ

● **4-го грудня державний секретар Ватикану** кардинал Амлето Джованні Чіконьяні відвідав президента Кеннеді в Білому Домі і конферував із ним більше як одну годину. Була це чемностева візита, а не політична.

● **Колишній президент Айзенгавер** 4-го грудня вернувся з тритижневого побуту в Оґесті в Джорджії до своєї фарми в Ґеттисбурґу, Па. Пані Айзенгавер затрималася у Вашинґтоні, Д. К., щоб відвідати свою сестру. Коло 18-го грудня Айзенгавери виїдуть до повіту Ель Дорадо в Каліфорнії, де вони мають перебути зиму.

● **Поліція остерігає автоводіїв**, щоб у передріздвяному часі не милосердилися на автострадах і не брали до авт незнайомих людей, бо дуже часто трапляється, що бандити просяться до авта, щоб пограбувати тих, що погодилися їх підвезти.

● **Президент Кеннеді** продовжив на 6 місяців заборону імпортувати цукор із Куби. Першу заборону купувати кубинський цукор видав був президент Айзенгавер 5-го липня 1960-го року.

ЧУЖОЗЕМНІ СТУДЕНТИ В БІЛОМУ ДОМІ

З приводу Дня Чужоземних Студентів, що відбувається тепер у ЗДА, президент Кеннеді прийняв у Білому Домі 20 представників чужоземних студентів. У своїй промові, виголошеній під час зустрічі із чужоземними студентами, Президент звернувся із закликом до американців, щоб вони запрошували чужоземних студентів до своїх домів і показували їм найкращі сторони американського життя. На фото: президент Кеннеді з представником студентів Нігерії С. Адебонджо.

Рада ОАД скликає конференцію в справі акції проти Куби

Вашингтон. — Рада Організації Американських Держав вирішила більшістю 14-ох до 2-ох голосів скликати 10 січня конференцію міністрів закордонних справ, яка мала б зайнятися акцією проти що акція ОАД проти Куби є Фіделя Кастра. Проти голосували тільки два делеґати: кубинський і мехіканський. арґентинський, бразилійський, чілійський і еквадорський делеґати стрималися від голосування тому, що не погоджувалися з колюмбійською резолюцією з огляду на існуючі закони між членами ОАД. Кубинський делеґат твердив, що акція ОНД проти Куби є „частиною американського пляну аґресії проти кубинського народу, який приведе до збройної консеквенції". Конференція 10-го січня правдоподібно відбудеться в Панамі.

Гертер закликає ЗДА до членства в Европейському Спільному Ринку

Вашингтон. — Колишній державний секретар в уряді Айзенгавера Крістіян А. Гертер, зізнаючи в Спільній Конґресовій Економічній Підкомісії, заявив, що ЗДА мусять стати партнером Европейського Спільного Ринку, щоб тримати західні держави разом і щоб запевнити собі економічний розвиток. Коли ЗДА не присднаються до економічної групи держав, то зростатимуть економічні бар'єри між цією країною і Европою, і ЗДА зможуть виконати ті військові зобов'язання, які мають у відношенні до вільного світу. Гертер підкреслював, що мусить існувати економічна єдність між ЗДА і вільними европейськими державами, якщо має мати успіх військово - оборонний союз між ЗДА і НАТО. Колишній державний секретар Гертер заявив, що СССР „смертельно боїться Европейського Спільного Ринку".

Митрополит Амвросій благословить працю УКК

Вашингтон. — Митрополит Української Католицької Церкви в ЗДА, ВПреосв. Кир Амвросій Сенишин, переслав на руки голови Українського Конґресового Комітету проф. Лева Добрянського листа з подякою за побажання з нагоди інсталяції на митрополита, висловлюючи при цій нагоді признання за працю УКК і його голови для визволення нашої Батьківщини та бажаючи Божого благословення в тій праці.

В Шикаґо відзначено 10-річчя „Нової Сцени" і „Самопомочі"

Шикаґо. — В суботу, 2-го грудня об'єднання мистців театру „Нова Сцена" відзначало десятиріччя свого існування і діяльности прем'єрою драми в трьох діях „В неділю рано зілля копала" за Ольгою Кобилянською. Вистава, виведена вперше не тільки у ЗДА, але і в усьому вільному світі в новому сценічному та музичному оформленні, пройшла на високому рівні. В ній брав участь цілий ансамбль „Нової Сцени" і відбулася вона при вщерть виповненій залі. Присутні із захопленням вітали артистів, як теж танцюристів, членів танцювальної групи СУМА під керівництвом С. Коссовського. Музичним керівником і диригентом оркестри був відомий педагог проф. І. Повалячек. Режисерувала виставу п-ні Е. Кулик. Після вистави режисерові й акторам вручено китиці цвітів і делеґація від Ліґи Американців українського походження та від філії УККА — п-ні Марія Шпікула, майор Шевченко і мґр. В. Немчай — у своєму привіті підкреслили важливість діяльности „Нової Сцени".

Тиждень перед тим, 25-го листопада відзначала своє десятиріччя шикаґівська „Самопоміч", найбільша кількістю членів і грошових вкладів, що сягають уже трьох мільйонів, федеральна каса у ЗДА. Ювілей „Самопомочі" відбувся в авдиторії школи Шопена і в мистецькій частині його програми брали участь артист Йосип Гірняк, піаністка Люба Жук з Канади і чоловічий хор „Сурма" під диригентурою Юрія Яримовича. Доповідь про розвиток і стан цієї поважної фінансової установи виголосили члени дирекції „Самопомочі" Омелян Плешкевич і Роман Мицик. В ювілейному вечері брали участь представники українських організацій та установ з Шикаґо й околиці, складаючи молодому ювілятові свої привіти. Хор „Сурма", що брав участь у вечері, виступить 9-го грудня з окремим концертом у Клівленді.

● **Пані Кеннеді** купила 10 пачок карток із поздоровленнями, які видав Фонд допомоги дітям, що існує при Об'єднаних Націях. ОН видали 20 мільйонів цих карток, і їх продаватимуть по цілому вільному світі. Прибуток іде на допомогу дітям в цілому світі. Одна пачка проданих карток дає прибуток $1.25. Пані Кеннеді купила ці картки, хоч жіноча організація „Дочки Американської Революції" висловилася проти їх купування.

ПІСЛЯ ВИМІНИ ПОЛОНЕНИХ — НОВІ БОЇ

Не зважаючи на деяке відпруження і навіть на виміну полонених між військовими з'єднаннями ОН і Катанґою, що відбулася останніми днями, в Катанзі почалися знову криваві бої. На фото: Вантажне авто з катанґськими полоненими, що їх війська ОН повертають урядові Катанґи.

Франція офіційно проти переговорів з СССР за Берлін

Париж. — Усупереч первісним газетним вісткам, наче б британський прем'єр Мекміллен переконав французького президента Шарля де Голя, що краще переговорювати з Совєтами про Берлін, як чекати на односторонні совєтські акти, французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль заявив у промові в сенаті, що Франція противиться конференції з Совєтами „в теперішньому часі і в теперішніх умовах" і в такій конференції участи не візьме. Французький міністер рішуче критикував плян переговорювання з Совєтами тільки про справу Берліну з залишенням осторонь Німеччини та загальної міжнародної ситуації. Він заявив, що проблема Берліну та цілої Німеччини й европейського миру — це нероздільні справи. Далі, він потвердив давнє становище Франції, що не можна переговорювати в атмосфері погроз, — хоч би це були далекосяжні погрози знищення атомовою зброєю. Кув де Мурвіль пригадав всі невдачні попередні конференції з Совєтами, які виявились тільки втратою часу та енерґії та стали ареною протизахідних пропаґандивних виступів совєтських проводирів.

Женевська конференція про Ляос запевняє про „поступ" нарад

Женева. — Вільям Салліван, діючий голова американської делеґації на Женевській конференції про Ляос під час неприявности Аверелла Гаррімана, який став асистентом державного секретаря для далеко - східних справ, — заявив, що та конференція зробила значний поступ. Залишились до узгіднення ще „лише" такі три справи: справа інтеґрації теперішніх трьох ляоських армій в одну, льояльну супроти одного нового уряду, — справа зречення Південно - азійського пакту (СЕАТО) від протекції над Ляосом та справа французького мандату з Женевської конференції з 1954 року про вишколювання ляоського війська. Але ніби ці справи не перешкоджають підписанню міжнародного договору про ґарантування інтеґральности й невтральности Ляосу. Зате головна справа — покликання до життя нового одного компромісового уряду — все ще невирішена. Англія і СССР, які є офіційними „спонзорами" тієї Женевської конференції, звернулись до трьох князів в Ляосі — прем'єра Буна Ума, невтраліста Суванни Фуми і комуніста Суфановонґа — щоб вони врешті вирішили цю справу та склали компромісовий уряд, бо без того Женевська конференція не може успішно закінчитись.

● З румунського державного балету, який мав гостинні виступи в Східньому Берліні, втік на Захід 28-річний Гелю Барбу головний танечник того балету.

Стівенсон не кандидуватиме на сенатора; залишається в ОН

Ню Йорк. — Американський амбасадор до ОН Адлей Е. Стівенсон заявив 5-го грудня, що в найближчому році не кандидуватиме на сенатора в стейті Іллиной, де його підтримував би посадник міста Шикаґо Ричард Е. Дейлі. Стівенсон телефонічно повідомив про своє нове рішення мейора Дейлі, а в окремій заяві ствердив, що після розмови з президентом Кеннеді вирішив залишитися на праці в ділянці закордонної політики. Президент Кеннеді заявив в Ню Йорку, що він „дуже радий із рішення Стівенсона", і додав, що „колишній іллинойський губернатор зможе відограти більшу ролю в закордонній політиці". З заяви Стівенсона не відомо, чи він думає надовше залишитися на становищі в ОН, але з кол Президента заявили, що Кеннеді є за те, щоб Стівенсон працював в Об'єднаних Націях. Цікаве, що в неділю 3-го грудня Стівенсон думав про можливість відходу з ОН і про те, що він може бути кандидатом на сенатора в Іллиной. Стівенсон сказав був тоді, що президент Кеннеді не відмовляв його від пляну резиґнації з посту в ОН.

Ред. Вол. Душник доповідав в Торонті

Торонто, Канада. — Західня Німеччина, її теперішній стан і політика та значення в рямках Північно - Атлянтійського Пакту були головною темою доповіді ред. Володимира Душника, яку він виголосив тут минулої неділі, 3-го грудня, в приміщеннях Народного Дому на запрошення Українських Канадійських Ветеранів. В доповіді ред. Душник поділився враженнями з недавньої поїздки до Західньої Німеччини, згадуючи рівночасно про свої зустрічі з українцями. Після доповіді він відповідав на численні запити. Кругло 250 осіб було приявних на доповіді.

ВІЙСЬКО Й ЛІТАКИ ОН У ВІЙНІ ПРОТИ АРМІЇ КАТАНҐИ

Елізабетвіль. — У конґолійській провінції Катанзі прийшло в минулий вівторок до одвертих боїв між провінційною армією та різнонаціональними військами Об'єднаних Націй. У тій провінції панувала напружена ситуація властиво відразу після проголошення президентом Катанґи Мойсе Чомбе, що Катанґа відривається від Конґа і стає самостійною державою. Хоч за цим проголошенням стояла, мабуть, Бельґія та й тихцем підтримували Мойсе Чомбе Англія і Франція, проте одверто ні одна держава самостійности Катанґи не признала. Всі спроби довести до порозуміння між центральним урядом Конґа і Мойсе Чомбе та його прибічниками не вдалися. 13 вересня ц. р. війська Об'єднаних Націй намагались захопити в свої руки ключеві позиції в столиці провінції Елізабетвілі, але несподівано стрінулись з таким рішучим спротивом місцевого муринського війська, що наспраді війська ОН понесли поразку. 21 вересня прийшло до перемир'я, що його Секретаріят ОН затвердив з додатковими постановами у користь Катанґи 13 жовтня ц. р. Але 24 листопада Рада Безпеки ОН прийняла нову резолюцію проти перебування білих наємних старшин на службі Мойсе Чомбе і проти сепаратистичних тенденцій Катанґи. Коли ж ОН вислало підкріплення до Елізабетвілю, тамошні чорні вояки почали ставити вуличні барикади й застави, обстріляли літак ОН, вбили одного шведського старшину, схопили 16-ох членів місії ОН і допоміжних військ та повели приготування до атаки проти летовища, що було в руках військ ОН. Тоді між обома сторонами прийшло до стрілянини, в якій є багато вбитих і ранених по обох сторонах. Одна сторона обвинувачує другу в тому, що вона розпочала стрілянину. Мойсе Чомбе, який перебуває тепер приватно у Парижі та його заступники в Елізабетвілі заповіли „бій на смерть і життя". Катанґські власті обвинувачують Об'єднані Нації в аґресії та в бажанні зробити з Катанґи жертву, щоб піти по лінії, яку вимагають Совєти. Катанґський президент Чомбе є антикомуністом, але вперто відстоює право Катанґи до суверенности, на що не погоджується ані — теж антикомуністичний — президент Конґа Жозеф Касавубу і уряд, ані ціла Рада Безпеки ОН. ЗДА заявили готовість віддати свої великі транспортові літаки до розпорядження місії ОН в Конґо для перевозу військ до Катанґи. Діючий Генеральний секретар ОН У Тант затвердив дії місії ОН в Конґо та видав розпорядок — поводитись рішуче, щоб завести в Катанзі лад.

Швеція, Камбоджа й Цейльон поручають прийняття Пейпінґу до ОН

Об'єднані Нації. — Цілий минулий понеділок був виповнений в дебаті Генеральної Асамблеї над справою членства комуністичного Китаю — виступами прихильників прийняття його до Об'єднаних Націй. На велике і прикре здивування — найпалкішим речником інтересів комуністичного Китаю виявилась демократична й невтральна Швеція, яка виступила проти внесення Америки на визнання цієї справи „важливою" і тому проти потреби зібрати за членство Пейпінґу в ОН двох третіх голосів. Делеґатка Швеції, пані Улля Ґунілля Ліндстром, пропонувала прийняти негайно, звичайною більшістю голосів у принципі комуністичний Китай до Об'єднаних Націй, а в наступній каденції вирішити справу, чи в ОН має залишитися також вільний Китай, чи він має цілком вийти з ОН. Ще радикальніше по лінії інтересів Москви й Пейпінґу промовляли делеґати „невтральних" Цейльону і Камбоджі. Делеґат Цейльону зробив навіть персональний саркастичний випад про Адлея Стівенсона, що — мовляв — є не тільки „два Китаї", але й „два Стівенсони", які ніби в різний час говорять інакше. Покищо лише ЗДА й Вільний Китай промовляли проти прийняття Пейпінґу до Об'єднаних Націй.

Неру і Крішна Менон є предметом критики за їх поставу супроти Пейпінґу

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру і протеґований ним міністер військових справ Крішна Менон були в минулий понеділок предметами гострих атак збоку опозиції за їх поступливість та брак рішучости у відношенні до комуністичного Китаю. Опозиційні промовці твердили, що та політика індійського уряду в часі комуно - китайської інвазії на північно - східню індійську провінцію Лядах здезорієнтувала і здеморалізувала індійське громадянство. Ці закиди зголошено під час чотиригодинної дебати над індійськими землями, які або всі ще є португальськими колоніями або знайшлись під комуно-китайською окупацією. Неру заповів свою відповідь опонентам. Тим часом уряд зареквірував 76 залізничних потягів для транспорту війська, виряду і харчів над північний кордон. Адміністрація залізничних шляхів проголосила, що внаслідку військових транспортів розклад їзди в північно - східній частині Індії перестав обов'язувати.

У СВІТІ

● **У Лодзі в Польщі** викинули з комуністичної партії Яна Войцеховського, який, у спілці з своїм приятелем - зверхником, сам подбав, щоб офіційно обнижено йому платню в міській управі до такої висоти, щоб він не потребував платити своїй розведеній дружині і двоїм дітям признаних судом аліментів. Втрачену з платні суму виплачувано йому у формі дотацій, бонусів і т. п. Його і його зверхника припинили у виконуванні службових обов'язків до часу закінчення слідства.

● **Французький прем'єр** Мішель Дебре вперше за два роки свого урядування відбув в минулий понеділок пресову конференцію, присвячену господарським труднощам, головно у зв'язку з страйковим рухом державних урядовців і робітників, що вимагають підвишки платень. Така підвишка вимагатиме покриття дефіциту новими податками на дол. 56 мільйонів у цьому році. Всі три французькі робітничі спілки висловились проти „заморожування" платень і цін.

● **Комуністичний посадник Східнього Берліну** Фрідріх Еберт висловився проти гучного святкування цьогорічного Різдва. У своїй промові на відкритті традиційного щорічного передріздвяного ярмарку в Східньому Берліні, він радив „більше продукувати за менші гроші", аніж займатися різдвяними святами за „буржуазним" зразком.

● **Британський уряд** має клопіт з приміщуванням акредитованих в Лондоні кольорових дипломатів із новопосталих країн Азії і Африки. Для лагодження конфліктів з цього приводу та посередничання у винаймі помешкань уряд делеґував паню Дайану Маджіл, діячку суспільної опіки, яка відзначилась тактом і дипломатичним хистом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Димова заслона

На 22-му з'їзді компартії СССР у другій половині жовтня ц. р. Хрущов відкликав ультимативний термін 31-го грудня ц. р. для вирішення Берлінської проблеми, стримався від будь-яких дальших атак та погроз на адресу Заходу і, замість того, центр уваги переніс на внутрішньо - комуністичні справи й догматичні спори. Він виступив знову, як речник мирної коекзистенції та противник комуно - китайської тези про неминучість війни, поки існують капіталістичні країни. Незабаром після того, стверджуючи „поліпшення міжнародної атмосфери", совєтські верховоди на дипломатичних прийняттях у Москві почали лянсувати ідею про відвідини президента Кеннеді в СССР у першій половині 1962-го року. Кремлівська верхівка вирішила вмістити в „Ізвєстіях" інтерв'ю з президентом Кеннеді і для цієї цілі відрядила до Вашингтону їх редактора Алексея Аджубея, а Нікіта Хрущов уперше за ввесь час існування большевицького режиму — вислав привіт Папі Іванові XXIII з нагоди його 80-річчя.

Назвівши ці факти, Гаррі Шворц у „Ню Йорк Таймсі" добачає причини такої нової „мирової офензиви" Хрущова у 5-ох фактах: 1) войовниче гороїження Москви вліті цього року і совєтські атомові експерименти зробили дуже погане враження серед невтральних і змінили позицію Заходу; 2) економічна ситуація в СССР погіршилася, натиск населення на уряд в справі збільшення продукції товарів і підвищення платень зріс, а на задоволення цих вимог просто нема грошей; 3) кремлівська кліка стоїть під сильним тиском совєтських маршалів, які ніби примусили Хрущова вислати шантажеву ноту до Фінляндії; 4) загадна догматична дискусія на московському збіговищі внесла в комуністичні ряди більший заколот, як цього сподівався Хрущов і 5) виявилась неможливість накинути Заходові диктат в справі Берліну. Тому, каже названий американський журналіст, Хрущов рішив протидіяти воєнно - панічним настроям підсовєтських громадян, виступити знову в ролі миротворця, поліпшити цим свою опінію серед невтральних і дістати „передишку", потрібну для стабілізації економіки СССР і політичних відносин у комуністичній сім'ї.

Однак, західня преса слушно пригадує, що таких „мирових офензив" Хрущова було вже чимало і що насправді вони є тільки тактичними ходами в часі, коли Хрущов мав особливо великі клопоти. Як тільки вони минаються, наступає новий зворот в сторону імперіялістично - напастливої поведінки й провокування якогось нового конфлікту. Але навіть під час „мирової офензиви" Москва обмежується тільки неістотними фразами й жестами і ніколи не відступає ні в одному пункті сутнього політичного становища. Найяскравіше виявилось це саме в діялогу Кеннеді - Аджубей. Поминаючи вже залеречування, поміжку й ароганські зазваги, зроблені Аджубеєм в самому ході цього безпрецедентного „інтерв'ю", самі „Ізвєстія" і кілька інших совєтських часописів за диктатом Кремлю старалися в окремих статтях знецінити заяви Кеннеді. У своїх коментарях вони промовчали заяви Президента, що ніхто й не думає про напад на Совєтський Союз, що ЗДА не дадуть Західній Німеччині атомової зброї і що НАТО має суто оборонний характер, натомість гостро полемізували з твердженням Кеннеді, із головною причиною міжнародного напруження є намагання Москви „скомунізувати" світ, і що ЗДА стоять і стоятимуть на становищі визнавання волі народу, виявленої у периодичних вільних виборах.

Совєтські коментатори вміщеного в „Ізвєстіях" інтерв'ю Кеннеді писали про „могутні соціяльні рухи", які революційним шляхом „визволяють" народи, себто насаджують комуністичні режими, і рішуче відкидали вимогу вільних виборів чи плебісцитів там, де вже — інфільтрацією, партизанкою, підривною роботою і тихою чи явною інтервенцією — введено комуністичну владу. Не тільки в цій найважливішій для Москви справі дальшого „комунізування" світу, але навіть у справах Берліну чи Лаосу, Москва не поступилась ані на крок. І чи станеться це під тиском совєтських маршалів, чи претендентів на владу з радикального партійного крила, всі „мирові офензиви" Кремлю будуть тільки епізодичними димовими заслонами, за якими відбуватиметься підготова до нового наступу.

Не сталінізм, — а система

Проведене на 22-му з'їзді КПСС дальше розкриття страхітливих злочинів комуністичного режиму, що мали місце нібито тільки в період культу особи Сталіна і виключно з його вини, стало початком глибокого внутрішнього ферменту не тільки в Совєтському Союзі, але й в інших країнах комуністичного бльоку. Десталінізація поставила перед мислячими людьми, і то вже навіть такої перед комуністами, питання: в чому суть усіх тих „відхилень від соціялістичної законности", приписуваних тепер Сталінові, де шукати їх коріння і їх глибших причин? Здійснене тепер Хрущовом та його соратниками із „колективного керівництва" розкриття одних злочинів вимагає неминуче розкриття інших злочинів, здійснених не тільки в період „культу особи Сталіна", але за ввесь час існування совєтської влади.

Тавруючи злочини Сталіна й поширюючи відповідальність за них на членів „антипартійної групи", Хрущов і його соратники намагаються скрупулятно обмежувати їх тільки деякими конкретними періодами, зокрема єжовщиною, значить 1937-им роком, і то лише в деяких областях СССР, та останніми роками життя деґенерата й параноїка Сталіна із їх кривавим і безоглядним терором супроти всіх і вся. Щождо інших періодів терору протягом утривалювання совєтської влади в СССР, зокрема в першій половині 20-их років, коли поголовно винищувано „буржуазні кляси", передусім інтелігенцію і священство, в першій половині 30-их років, коли під час насильного насаджування колективізації депортовано на північ, а пізніше вимордовано голодовою смертю на Україні мільйони селян, в 1937 - 38 роках, коли шалів безоглядний терор, здійснюваний не тільки Єжовим, а й Хрущовим та його соратником Єровим, в жахливих роках другої світової війни і після неї, коли винищено не тільки мільйони в'язнів, а й цілі народи, — про всі ці періоди жорстокого терору совєтські самодержці мовчать.

Але, не зважаючи на всі намагання промовчати правду про злочини комуністичної системи, ця правда нестримно починає виходити наверх. Починають добиватися виявлення цих злочинів уже й самі комуністи. Молоді письменники в Україні пишуть уже відкрито про „прокляті роки" голоду й єжовщини, сталюючи на одну дошку Гітлера і Сталіна, як тиранів, від яких треба було тікати. Корінна, хоч і тільки сталінських покищо, злочинів провідники польської компартії на чолі з Гомулкою починають допукуватися уже в роках насильної колективізації, мовляв, „в тім часі почався процес шорад більших порушень соціялістичної законности, встановлювання атмосфери страху і зростання в таких умовах культу особи, культу Сталіна". З вимогами „марксистської аналізи" причин і наслідків „культу Сталіна" виступають комуністичні теоретики, висловлюючи конечність перевірити, чи часом ексцеси „культу особи" не є неминучими і властивими самій комуністичній системі.

Започатковані розкриттями сталінських злочинів фермент із його далекойдучими питаннями і вимогою дійти до їх джерела неминуче приведе до ствердження і встановлення серед поневолених народів і навіть партійних мас в країнах комуністичного бльоку переконання, що нелюдяність, жорстокість і злочинність лежать у самій суті комуністичної системи, що злочини цієї системи не можна приписувати лише Сталінові чи тому або іншому періодові його володіння, але що вони були і є постійним явищем комуністичної системи, неминучими в усі часи, в усіх обставинах і в усіх країнах, де тільки комунізм приходить до влади. І саме це стане початком тотальної дискредитації і компромітації комуністичної ідеї в очах народів усього світу, передусім тих, що перебувають під чоботом злочинного комунізму.

о. Методій Ничка, ЧСВВ.

ВІД ПАРАФІЯЛЬНОЇ ЦЕРКОВЦІ ДО ПОВНОЇ МИТРОПОЛІЇ

(1884 — 1961)

З приводу інсталяції Преосвященного Кир Ярослава Габра

I

Український народ завжди був глибоко релігійний. Релігія це вимога його душі, а церква — потреба життя.

Це завважуємо ми сьогодні, в час переслідування нашої Церкви на Рідних Землях. Дуже глибоко в серці заховав наш люд найбільший свій скарб, святу віру, і в новітніх катакомбах практикує її і передає своїм дітям. Ця ж частина нашого народу, яку економічні злидні чи опісля політичні обставини вигнали далеко поза межі Рідної Землі, не змогла взяти з собою на чужину свого ізгойства чогось ціннішого, як рідну віру батьків.

Тому й не диво, що на всіх місцях поселення наших людей зустрічаємо подібне явище: листи до своїх Владик у Краю з просьбою свого рідного священика. І де тільки він появився, наш еміґрант залишав свою недокінчену хату, свою невпорядковану ще господарку і спішив збудувати свою рідну церковцю — капличку.

Так було й на вільній землі Вашингтона. За 77 років у ЗДА дійшли ми від малої дерев'яної церковці в Шенандоаг (Пенсилвенія) до повної Церковної Провінції, повної УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ у Филаделфії... Легко написати, сказати, подумати — 77 років... Та був це тяжкий і тернистий шлях постійної і наполегливої праці нашого духовенства, наших Владик і вірних, і постійности при своєму рідному обряді зі сторони наших вірних. Багато тяжких трудностей матеріяльних і моральних осталося переможеними поза нами. Від першого Єпископа, помічника кожного місцевого латинського, до повноправних Ординаріятів на чолі з власним Митрополитом. За 77 років ми склали свій іспит добре й успішно...

для нас, українців, робив і Рим. Апостольський Престіл. Щоб було сказане ясніше й конкретніше: Апостольський Престіл, установлюючи українські католицькі дієцезії у Західній Европі й обидвох Америках на території вже існуючих латинських, мусів змінити свою вікову традицію і це зробив для нас, українців.

Жмут фактів для історика нашої Митрополії

Довголітній парох Остривця, Теребовельського повіту, о. Іван Волянський був першим нашим священиком, що прибув на територію ЗДА між нашими іміґрантами. Містечко Шенандоаг, Пенсилвенія, було місцем більшого скупчення наших іміґрантів. Мабуть тому, що тут були великі копальні вугілля, отже легше було знайти працю. На самого св. Миколая (19-го грудня) 1884-го року відправлено перше Богослуження в цьому містечку. А 22-го грудня того ж року відкрито першу українську католицьку церкву - капличку. А що це був день Непорочного Зачаття Богоматери, то і цю першу церкву присвячено Пресвятій Богородиці. Та це була тільки тимчасова капличка. Більшу і тривкішу церковцю закінчено восени 1885-го року і на самого св. Михаїла поблагословлено. Як бачимо, не тільки віру Христову зберігає наш народ, але й рідні звичаї: Богомати й тут є Царицею українського народу, Архистратиг Михаїл його патроном, а св. Миколай улюбленим святим. Перше Богослуження було в день св. Миколая і храм св. Миколая в Шикаго став катедральним храмом нової, третьої з ряду спархії у ЗДА...

Постійні просьби вірних та старання нашого Великого Митрополита, Слуги Божого Кир Андрея підготовили перший крок у творенні окремої юрисдикції для українців католиків у ЗДА. 26-го березня 1907 року св. Папа Пій X іменує о. Сотера Ортинського, ЧСВВ, титулярним Єпископом Давлії і призначає його для українців католиків у ЗДА. Покійний Митрополит, Перемиський Владика Кир Константин Чехович і ісповідник нашої Церкви Кир Григорій Хомишин були святителями нового Єпископа для американських українців Кир Сотера Ортинського, ЧСВВ; місцем свячення був наш рідний архикатедральний храм св. Юра у Львові в дні 12-го травня 1907 року... Дня 27-го серпня того ж року прибув Кир Сотер на місце своєї праці, до порученних собі душ. В перші роки Кир Сотер був тільки Єпископом - помічником кожного латинського Єпископа, на території якого жили наші українці католики. Щойно шість років опісля, 28-го травня 1913 року, стає він самостійним Єпископом, а 17-го серпня 1914 року у Филаделфії створено перший український - католицький Екзархат Пресвятої Богородиці. Дня 24-го березня 1916 року закінчує своє повне посвяти життя перший Єпископ для українців Америки Кир Сотер Ортинський, ЧСВВ... Замість вінка на могилу цієї великої людини й страдника цих декілька слів: Добрий і дбайливий священик, а опісля Владика, золотоустий проповідник, настоятель - батько, людина глибокого ума й золотого серця, повен духа Божого, невтомний Владика! Надбання його знання, серця і посвяти стали фундаментом під нашу церковну провінцію у ЗДА...

Перекреслена вікова традиція

Одного не смієм втрачати з-перед очей: вікова традиція і практика в Католицькій Церкві є така, що на одній території може бути тільки один Ординарій - Єпископ. Це значить, що всі католики даної території є під його юрисдикцією, владою. І тільки в деяких країнах Східньої Европи і Малої Азії існували один побіч одного, рівнорядно, два окремі обряди Католицької Церкви і вслід за тим були два Ординарії. Знаючи це, ми не будемо дивуватися, що в Західній Европі, а особливо в обидвох Америках, деякий час з недовір'ям і з якимось немов упередженням та недовір'ям відносилися до некатолики латинського обряду. А ще тяжче було подумати про подвійну юрисдикцію на тій самій території: юрисдикцію місцевого латинського Єпископа і другу юрисдикцію також католицького Єпископа, але іншого обряду. Щоб дійти до встановлення повної українсько - католицької Митрополії у ЗДА багато труднощів треба було перемогти не тільки нашим Владикам, але й самому Апостольському Престолу. Бо він властиво мусів зломити майже двотисячолітню засаду і організаційний єрархічний принцип Католицької Церкви. В обличчі цих фактів ми більше й краще зможемо оцінити те все, що

День 20-го липня 1956 року — це другий крок Апостольського Престолу в творенні української Митрополії у ЗДА. Декретом із цього дня ерігується нова спархія — екзархат із осідком у Стемфорді, Конн. Першим Єпископом - екзархом стає вже тодішній загальновідомий, дбайливий і працьовитий колишній парох церкви св. Миколая в Шикаго, Владика Кир Амвросій Сенишин, ЧСВВ, сьогодні Митрополит українців католиків у ЗДА. Два роки пізніше, 12-го липня 1958 р. Филаделфійську спархію підносить Апостольський Престіл до гідности Архиепархії, а довголітнього Кир Константина Богачевського — до гідности Архиепископа і Митрополита.

Завершенням і повнотою української католицької Митрополії у ЗДА наступили щойно цього року. Декретом із 14-го серпня ц. р. створено третю Єпархію з осідком у Шикаго, і щойно тепер стала повною провінцією і Митрополією наша Церква в ЗДА.

Першим Єпископом нової дієцезії іменований родженець Шикаго Монс. ЯРОСЛАВ ГАБРО, дотеперішній парох у Перт - Амбой. І з приводу його інсталяції на владичий престіл позволю собі зробити оцей короткий огляд нашого церковного життя в ЗДА.

На многії літа, Владико, на списокопському троні наймолодшої українсько-католицької Єпархії у З'єдинених Державах Північної Америки!

Нова Спархія в Шикаго

Нова дієцезія в Шикаго територіяльно найбільша, але численно найменша. Територія її простягається на захід від стейтів Огайо, Кентакі, Теннесі, Міссісіпі, а також до неї належить стейт Мишиґен. Тому, що не в усіх тих західних стейтах мешкають українці католики, практично юрисдикція нового Єпископа Кир Ярослава розтягається на стейти: Каліфорнія, Арізона, Тексас, Колорадо, Небраска, Індіяна, Іллиной, Висконсін, Міннесота, Норт і Савт Дакота, Мишиґен і Монтана.

Статистичні дані вказують, що нова дієцезія має 45.000 вірних, які згуртовані в 35 парафіях з 38 душпастирями. Для загальної орієнтації подаємо ще статистичні дані й інших двох українських католицьких дієцезій. І так: Филаделфійська Архиепархія начисляє 180.000 вірних, 101 парафій і 140 священиків. Єпархія з осідком у Стемфорді начисляє 87.595 душ у 56 парафіях з сотнею священиків. Разом число наших вірних у ЗДА буде: 312.595 душ, 278 священиків і 192 парафій. Число душ вірних подане тут на основі парафіяльних статистик. Тут треба додати, що є ще багато вірних і практикуючих українців католиків, що формально не є зареєстровані в парафіяльних книгах.

Як вже ми бачили, місцем осідку нового Єпископа є 4-мільйонове місто Шикаго в стейті Іллиной. Катедральним храмом нової Єпархії є церква св. о. Миколая.

КОЛОНІЯЛЬНИЙ ВИЗИСК УКРАЇНИ

Поза-пропагандивними фразами промовців на 22-му З'їзді Комуністичної партії СССР, що відбув свої наради в Москві, уважний читач знайде в протоколах з'їзду деякі цінні факти для зрозуміння того, що діється в совєтській імперії.

Насамперед слід звернути увагу на персональний склад учасників з'їзду, на їх професії. Велика і найвпливовіша їх частина складається з „спеців", людей, що опанували „техніку" в індустрії, сільському господарстві, адміністрації і науці. Ці „директори" совєтської імперії, що зібралися на з'їзді КПСС, мовби підтвердили погляд проф. Джемса Барнгема на комуністичну революцію, як „революцію директорів" (James Burnham: Revolution of Managers).

Тому й не дивно, що на цьому з'їзді на першому місці стояли справи „директорські": як підніести вище продукцію і економію витрат в індустрії, як досягнути вищої продуктивности в сільському господарстві, як ліквідувати безпляновість у „плянованому господарстві" і т. д. Говорили й дискутували „товариші - директори" іменем „народу", але народ у тій дискусії не брав участи. Директори іменем своїх областей і „республік" брали зобов'язання виконати й перевиконати визначені Москвою пляни господарства. Однак ніхто не ставив питання: якою ціною, якою тяжкою працею мають ті пляни здійснюватися. Не було на з'їзді вільних представників вільного професійного руху (такого в СССР немає), не було чути голосу поневоленого селянства. Директори-менеджери самі собі раду радили, самі й рішали.

В цій ситуації яскраво виявилась на з'їзді роля України, як дійної корови колоніяльного режиму Москви. В промові першого секретаря компартії України Подгорного (в україномовній пресі він виступає як „Підгорний") стверджено, що Україна мала в 1961 році небувало високий урожай. Навпаки, на розреклямованих цілинних землях за Уралом катастрофальна посуха знищила мільйони гектарів засівів. Промовці з Російської СФСР показали на з'їзді, що в багатьох областях Московщини сільське господарство стоїть на дуже низькому рівні і не може дати міста харчових продуктів. Наприклад, у Костромській області сільське господарство дало для держави всього по 8 кільограмів збіжжя з гектара. Тож не диво, що делегати з'їзду із задоволенням слухали промову Подгорного, який хвалився, скільки мільйонів пудів збіжжя дала Україна „державі" за пляном і скільки ще має дати понад плян. Але не тільки збіжжя: цукор, м'ясо, масло, олію, овочі та різні інші продукти України називав Подгорний, які мусить давати український хлібороб московському колоніяльному Молохові.

Від року 1918, коли червона ґвардія вислана була з Росії на грабування України, ситуація на наших землях у відношенні до большевицької Москви не змінилася. „Багата на збіжжя Україна — наша", казав комісар Шліхтер в березні 1919-го року. Ленін писав до Шліхтера, висланого з військом на підбій України, щоб він прислав у Москву 50 мільйонів пудів збіжжя, бо інакше — „всі ми повиздихаємо" (околеєм).

Але в той час великодержавну Заходу цієї рішальної ролі України для самого існування большевицької влади не бачили і не розуміли. Західні великодержави хотіли відновити єдину - неділиму Росію під владою білих генералів. Україна була їм непотрібна. Цим вони сприяли перемозі большевизму і червоної єдиної - неділимої Росії. І тепер дехто дивується, що Совєтська імперія загрожує свободі цілого світу. **П. А.**

Механізація праці і фахова освіта робітників

Внаслідок механізації праці деякі фабрики в щораз більшому числі звільняють робітників, бо їх функції виконують машини. Проблема автоматизації промислу така важлива, що нею турбуються тепер не тільки секретарі праці та торгівлі, але й численні добродійні інституції, бо зростаюча кількість безробітних стає загрозою для національної економіки. Число безробітних у ЗДА становить на теперішній час майже 7% усіх робітних сил, хоч рецесія, яка виявилася була на початку цього року, давно вже минулась.

Федеральна фінансова допомога безробітним не розв'язує цієї проблеми. Секретар праці, посадники міст та освітні установи закликають кожного року молодь шкільного віку не залишати передчасно шкіл, бо чим більша освіта — тим легше дістати працю і тим вища винагорода за неї. Тому батьки наших дітей вже тепер повинні плянувати їхню освіту так, щоб вони могли закінчити не тільки середні школи (гайскули), що є обов'язком в цій країні, але й коледжі та университети.

Щоб негайно знайти працю, тепер не вистачить мати початкову освіту і бути здоровим під фізичним та психічним оглядами. Понад мільйон молодих людей у віці до 20-ти років не має в ЗДА заняття, як заявив недавно секретар праці Артур Голдберґ. Але одночасно секретар торгівлі стверджує, що всі випускники коледжів і университетів мають забезпечені високі заробітки.

Торговельно - промислове Т-во в Ню Йорку інформує, що в останніх роках число так званих робітників - білокомірковців зростає в далеко швидшому темпі, як робітників із „синіми" комірчиками. З цього виходить, що юнаки і юначки без високої освіти повинні виходити на ринок праці як фахові робітники, такі як секретарі-секретарки, стенографістки, машиністи - машиністки, книговоди і т. п.

Директор згаданого вище торговельно — промислового Т-ва Пітер К. Линч заявив, що молоді люди мусять мати принаймні середню освіту (гайскул) і крім того закінчити ще якісь фахові курси, якщо хочуть дістати таку працю, яка забезпечувала б їх і їхні родини. Серед затруднених в Ню Йорку — каже він — є тепер 75% робітників-білокомірковців.

Освічені фахові робітники не сидять без праці, їх шукають вже на шкільних лавках. Дуже добрі вигляди на працю мають і ті, які закінчили академічні школи, тобто коледжі й университети. Представники промислу відвідують школи і там, ще перед закінченням студій, ангажують студентів. Пересічна початкова місячна платня для бакалярів становить $475, для магістрів — 563, докторів філософії — $791. Інженери мають такі початкові платні: $535, $613 і $830.

Батьки! Якщо ви любите своїх дітей, то не шкодуйте грошей на їхню освіту. Дбайте про це тоді, коли діти ще маленькі, збирайте фонди, уможливлюйте їм осягати добрі успіхи в школі, цікавтеся тим, як вони вчаться, які мають заінтересування, не перешкоджайте їм іти за голосом їхнього серця й вибирати такі фахи, які дозволяли б служити своєму народові і Церкві, бо вдоволення з праці — вартісніше від матеріяльної винагороди.

Нехай наші діти заповнюють всі школи — і загальні і українознавства. Нехай вони не покидають шкіл перед їх повним закінченням. Нехай виходять із шкіл з якнайбільшою освітою, бо це — передумова їхнього особистого щастя!

Студійна (Каледжова) Грамота Українського Народного Союзу запевнить вашим дітям високі студії, а з ними краще й багатше життя! Не зволікайте зі забезпеченням ваших дітей!

● **Між Південно - африканським Союзом і СССР** настав конфлікт з приводу ловлі сардинок совєтськими рибальськими човнами на водах Південно - африканського Союзу. Від понад двох місяців 14 совєтських рибальських човнів, ціла флотилія, перебуває на південно - африканських водах та вичищує їх з риби, яка становить одну з найважливіших харчів та предметів збуту передусім прибережного населення, а далі й цілої держави.

Маркіян Шашкевич

ОЛЕНА

(Казка)

(1)

Музика різко від уха заграв, а бас то загудів, то, влад вибиваючи, моторні дівчата аж підніман, а хоть нори потомлені, до круглого рвалися танка; гарні хлопці в підкови до складу кресали, позираючи радісно кождий по своїй дівчині; єпашеньки з молодцями, стиснувшися в кутку коло припічка, хоч дрібненько, но частенько витрясали крупник із чарочки, не дбаючи, собі раденьки, на старих своїх довгоусих господарів, на другім боці в куті коло скрині спорою мірою попиваючих. Було то весіллячко.

„Гей, хлопці, чи спите? Що-єте ся позабували? — крикнув гожий дружбітонька, з великою шовком шитою хусткою у боча, досадним голосом. — Дівчата раді би гоцювали, а в нас як би душі не стало!" — Махнув шапкою, вінцем барвінковим стрійною, погладив чорненький, хоч невеличкий вус, розгорнув волосеччко у чола, гляпув по дівчатах, виніс одную з калинового луга, напротив музиці „або грай, або гроші віддай", моргнув на Юрця, і станули до шпаркого козачка.

Хоть з дерева лист упав,
Моріг половіє,
Весіллечко Господь дав,
Радо нам ся діє!

Юрцьо:

Хоч надворі ніч темна,
Гей, темна ночонька,
В нас світличенька ясна,
Красні дівчатонька.

Дружба:

Сокіл в білий двір влетів
К чорної галонці,
Княжененько наш приспів
К русій дівчиноньці.

Юрцьо:

Нуте, жваві хлопаки,
Легінки горді,
Витинайте гопаки,
Хлопчата молоді.

Ба, й свахи не дармували, бо і їм не йно що всім разом сидкати короваї, ще і потанцювати конче, щоб ся коровай вдав красен та ясним сонцем на столі засіяв, та й добру долю приніс; а Олена, пишна княгиня, як русалочка гарна, ще раз віночком барвінковим золотоеленим стрійна, їх веселій придивлялася охоті та часто в легкій коломийці розковану русу косу на легкій кругом пускала вітер.

Бач, і наш вдалий Василько приспів дарити нашу княгиню; хоч о пізній вечері, но стане він за тес зо своїми красними світлочками. „Щось ти нам сумний, та й сам; кажи, може, яка лиха пригода?..." Приступив і старий батенько, сивий голубонько, та приніс спорий кухоль горілки з медом: „Но, жвавий козаче! Бодай здоров, був!" — надпив і подав йому: „Видай, утомив-єсь єя, покріпи сили!"

Відобрав, подякував, поставив, втер лице — та й став промовляти:

— Вертаю із Дубрович, були-смо у дворі просити пана старостича на весілля; він, бачимо, не дуже нам рад був, схмурився, люто по нас глянув, відвернувся; но небавком зною промовив солодко, вложив Семенкові кілька талярів ясних у жменю, обіцяв прийти, та й відправив, але видко було по нім якусь неправду. Не встигли-смо відійти, може, на двайцять кроків: „Семенку!" — кликнув, відчинивши вікоце. Семенко, як стояв, поскочив їд двореві, „Скакай, — казав мені, — домів, я духом приспію"

Уже зступав-єм к долині, мав-єм скрутити поза високу могилу татарську, оглянувшись назад себе, взрів-єм, сила при вечірній мряці доглянути лиш було, Семенка; спізнав-єм по легких ногах, спускається вискоком ко старому кругому шляхові, що то о нім так много старі повідають люди. Куда єму шлях, не знаю і не вгадаю; щось-то лихого буде, лиця моя перебігла та й ворон на хресті єм раз закрякав. Але док життя ми стане, не забуду того козака з бандурою і густокрутою бородою, котрою дакуда сивий кидався волос, як верг на мене чорним соколим оком, як би грізно мя обсипав; він тогди саме, коли-смо ступили на поріг світлиці у дворі, кінчив співанку тими словами:

...... з татарської неволі;
Кінець моїй пісні, кінець і недолі...

Теодор Терен Юськів

МУЗИКА ДО КОБЗАРЯ

(Перед концертом 10-го грудня в Ню Йорку)

„Прийде час, і історія культури українського народу тісно і нерозривно зв'яже ці дві великі постаті, що створили цілу епоху в низці її явищ; один в царині письменства (поезії), другий в музиці". Не можна мабуть знайти кращого мотта до статті про музику до творів Шевченка, як повищі слова з „Історії української музики" Мик. Грінченка.

Немає ніодного українського композитора, що не скомпонував би принаймні одної речі до Шевченкових слів, та неперевершений досі, не тільки щодо скількости, але і щодо вартости композицій М. Лисенко. Він відчув і зрозумів поезію Шевченка, як ніхто інший, та зумів передати нам це в своїй музиці. „Прикладів такого широкого впливу поета на композитора, ми не знаємо" — каже згаданий вище Грінченко. І як поезія Шевченка найглибше корінно українська, так музика Лисенка містить у собі найчистіші і найхарактеристичніші притаманності українського мелосу. Коли на далекій чужині, защемить знечев'я нашому братові в душі туга, то в формі музичного відгомону буде це найчастіше, як не фраза з народної пісні, то щось із Лисенкових мотивів, в більшості на тему музики до Кобзаря. Бо сама народня пісня так цупко спосна з поезією одного і музикою другого, що частенько в їхніх творах важко відрізнити народню власність від авторської.

І так народня пісня це один із найважніших чинників, що споріднюють творчість обох наших Світочів. — Одо ж головний шлях композиторської Лисенкової творчости, це Шевгенків „Кобзар". Чи це будуть сольоспіви, що їх він найбільше написав, дуети, терцети, квартети, чи хорові речі аж до кантат включно, все це являється найціннішим, що Лисенко скомпонував. Можна сказати з певністю, що майже все з „Кобзаря", що тільки піддається музичній інтерпретації, знайшло собі найкращий музичний вираз у Лисенка" — слушно твердить Грінченко.

Програми наших концертів.

Уклад концертових програм наших вокалістів буває звичайно комбінований, себто містить у собі пісні, а то й арії різних композиторів і авторів. Концерти, що в них цілу вечірню програму займає музика одного композитора, в нас трапляються дуже рідко. А як і бувають, що є дуже додатним явищем, то вони складаються з різних родів музичної творчости, як сольоспів, фортепіян, скрипка, хор, оркестра, що дає загальний образ творчости композитора, та не має там докладного пізнання і аналізи одної музичної ділянки.

Коли ж бувають імпрези в честь одного поета, ось як Шевченка чи Франка, то тоді маємо гармонію текстів, але музика є зложена і різна, бо в програмі є речі, звичайно кількох композиторів, які різняться між собою талантами, стилями, способом музичного підходу, полету, вислову. — Тому з музичної точки погляду, найцікавішими являються ті сольові концерти, що їхня програма складається із текстів одного тільки автора і музики одного композитора чи однородної музики, напр. фортепіянових сонат, тощо. Такі концерти і в культурних чужинців не є щоденним явищем. Бо і в цілій сольово вокальній літературі, немає забагато творів одного автора і композитора, що ними можна б було заповнити цілу програму концерту. Клясичним прикладом цього роду програми можуть послужити пісні Шуберта до поезій Гете чи Вольфа до слів Меріке або Айхендорфа. Ще більше мистецько, сконденсовані, це концерти циклу пісень, де ціла серія пісень концентрується довкруги одної особи чи її переживань. Тут той же Шуберт може бути прикладом зі своєю: „Гарною мельниківною" чи геніяльною „Зимовою подорожжю" до слів В. Мюллера. Пісні Лисенка „Музики до Кобзаря", це в ширшому розумінні, цикл до цілих поезій Шевченка, або до уривків його творів.

В нас, наскільки можна було ствердити по довгих і докладних розпитах і розшуках, таких концертів як Шевченка - Лисенка „Музики до Кобзаря" досі, на жаль, не влаштовували. В нас, крім Лисенка, немає і досі ніодного іншого композитора, що можна було б улаштувати концерт його сольоспівів до текстів одного автора. Сольоспівів у Лисенка стане і на три довжезні концерти. Коли б сьогодні, беручи теоретично, мав би відбутися такий Шевченків-Лисенків концерт на Україні, то він випав би неповновартісно. В програму не могли б бути включені три найцінніші Лисенкові речі, а саме: „Гетьмани", „Ой Дніпре" і „За думою дума". Ці пісні не ввійшли до совєтського, київського 20-томового повного видання творів Лисенка 1952 р. Причина незрозуміла, бо большевицька цензура цих поезій з „Кобзаря" і тоді не викресляла. Значить, читати це можна, співати — ні!

Сольоспіви.

Самих сольоспівів дав нам Лисенко в „Музиці до Кобзаря" 54. Тематично з них вирізняються три головні групи, що оспівують дівочу долю, особисті переживання поета - композитора, й історичне минуле України. Пісні про дівочу долю переважно ліричного, пісні особистих переживань і історичних тем більше драматичного характеру.

Кожний співак, розглядаючи пісні „Музики до Кобзаря", вибиратиме до програми найбільш цікаві і цінні, а теж ті, що відповідають більше його власному характерові.

Відомо, що одна з цікавіших і оригінальніших солівок Лисенка, це речитативне, повне тихої резиґнації і безмежної любови до України: „Мені однаково". „Учітеся" — цікаве тим, що містить у собі два стилі: декляматорський (напр. „Благословить дітей своїх") і співний („Обніміться ж брати мої"). „За думою дума" — це пісня (найправдоподібніше не відома Грінченкові), що її Лисенко лишив галичанам під час свого Ювілею (друкована в Станиславові накладом хору „Боян"), і в ній він знаменито застосував стиль бандурної гри до фортепіянової техніки акомпаньяменту (ще більше виразне це в таких піснях, як: „Дума", „Гомоніла Україна", „Гетьмани"). „Буває іноді старий" — пронизане пророчи - апостольським духом, одна з мелодійних пісень Лисенка, з мажорно - сонячним закінченням. І чому її не співає ніхто? „Огні горять" — цікава ритмічно, драма в мініятурі, незабутня пісня. „Понад полем іде" — найбільш оригінальна пісня з „Музики до Кобзаря". Мала вона вплив і на Людкевичевого „Страшного косаря". Темний настрій похоронного марша і макабричне жниво смерти віддає вона, як ніяка інша наша пісня.

„Минають дні" одна з найбільш ліpико - драматичних, найглибших і найкращих пісень Лисенка. „Доля" — це справжня мело - драма. Тільки цю пісню призначив композитор для тенора, баритона і баса (очевидно та сама мелодія). „Ой по горі ромен цвіте" — в степово - серенадовому стилі, прегарне в своїй фолкльорній співучасті і ліриці. Не маючи нагоди ніде почути, — бідкається Ікер в однім зі своїх фейлетонів, що ніхто не скомпонує музики до: „Не женися на багатій". А патетична, розмашно-трагічна мелодія вже більш п'ятдесяти років написана Лисенком, тільки вигребти її з незаслуженого забуття нема кому. „Якби зустрілися ми знову" — найбільш модуляційна пісня Лисенка; щира і безпосередня річ — ніде не виконувана. „Садок вишневий" — одна з найпогідніших, буколічних пісень української, Шевченко - Лисенківської идилії, що їх так мало в „Музиці до Кобзаря". „Ой чого ти почорніло" — ще одна з найкращих Лисенкових звукописань. Улюблена і дуже цінена композитором Барвінським (теж: „Минають дні"). Тут Лисенко немов красою музики, хоче заглушити трагізм Шевченкової поезії. Чи може такий чарівно - тужливий спів буває тільки за втраченою волею?

„Гомоніла Україна" — це одна з трьох пісень з „Гайдамаків", що їхній аналізі присв'ячує Грінченко в своїй короткій „Історії укр. муз". так багато місця. Він висловлюється про цю композицію з найбільшими похвалами, як про: „звуковий твір, повний картинности і тої музично-драматичної правди, що така необхідна в подібних творах і що споріднює музику з поетом". „Гетьмани" — корона творчости сольоспівів Лисенка. Пісня повна блиску і трагізму, як ціла наша історія. Цій пісні присвячував Людкевич у своїх докладах про Лисенка особливе місце й увагу. Та ж: „музичних тем цієї п'єси вистачило б на цілу симфонію, бо що мотив, то ціла картина, але в тісних рамцях пісенної форми" — каже Грінченко. „Ой Дніпре" — є одною з тих ясних пісенних моментів, що кінчається бравурною бадьорістю і вірою у світле, прийдешнє України. „Мотив цієї композиції — пише Грінченко — „Лисенко перетворив у таких музичних фарбах, з такою талановитістю та правдивістю щодо музично - драматичної правди, що не знаєш, де кінчиться поема і починається музика".

ВАШИНҐТОНСЬКА ХРОНІКА

Листопадові Роковини. — Українські Громади у вільних країнах світу відзначають ці незабутні Роковини Першого Листопада 1918 р.

До цих громад належить і українська спільнота в столичному городі Америки — Вашинґтоні. Під патронатом Об'єднання Українців Вашинґтону в залі Кофедерат Голл при Вермонт Евню по полудні 5-го листопада відбулася Листопадова Академія. Академію попередили Панахиди, які відбулись в обох церквах. Академію відкрила п. Л. Івченко. Д-р М. Кушнір доповідав про значення Першого Листопада 1918 р. За цим слідувала деклямація „Перше Листопада", п. С. Черкасенка, що її виконала п. Галина Максимюк. Новостворений квартет в нашому місті проспівав „За рідний край", слова Р. Купчинського, музика М. Гайворонського та „Могилу" — українську народню пісню. За цим слідувала поема „Пророк" Б. Лепкого, що її деклямувала панна Ю. Дубровська. Квартет проспівав ще „Гей степами", — музична обробка І. Недільського. Піснею „Не пора", яку співали і учасники, та відспіванням українського національного гимну „Ще не вмерла Україна", закінчилася Академія.

Дитяча костюмова забава. — Жіноча Секція про Об'єднанню Українців у Вашинґтоні влаштувала костюмову дитячу забаву 3-го жовтня. Проф. О. Наконечна приготувала музичні точки.

Вишивані Вечорниці відбулись 21-го жовтня в готелю Вашинґтон. Прибули гості з передмість Вашинґтону та і з дальших віддалей. За найкращі вишивані строї жюрі вибрало строї Марти Проціньської і Оксани Кравець — обі з Вашинґтону; та панну Ліди Баб'як з Балтімору, Меріленд. Прибуток призначено на НТШ у Франції, пам'ятник Т. Шевченкові у Вашинґтоні, катедру українознавства і діте залишенців.

Чоловічий квартет — це нова співоча поява в українській громаді нашого міста. Склад такий: панове П. Круль, д-р Євген Гіль, мґр. В. Проціньський та Ю. Луцький. Музичний керівник групи д-р Є. Гіль, а фортепіяновий супровід дає пані М. Ставнича.

Заходами жіночої секції при ОУВ та за допомогою цієї ж організації прийшло до зреалізовання репрезентаційної мистецької хорової одиниці. Таку подію цілий Вашинґтон вітає та бажає співочому ансамблеві великого успіху, та щоб ніс українську пісню до всіх мешканців його столиці на славу Україні! Хоровим ансамблем диригує професор Юрко Філіпов.

Мирон Пилипець

„У вас і в нас", Вечір „Веселого Львова" в Шикаґо

Це вже удруге домігся ансамбль „Веселий Львів" повного успіху в Шикаґо. Вечір гумору, сатири, мистецького слова й пісні п. з. „У вас і в нас", що відбувся 11-го листопада в авдиторії школи ім. Шопена, довів велику популярність цього роду імпрез на шикаґівському ґрунті.

Виконавці, кол. артисти театру „Веселий Львів" у справжньому Львові, поділилися ролями за спеціяльністю: Марія Лисяк — сантиментально-настроєві пісні, Ірина Лаврівська — мелодекламації, сатиричні та драматичні монологи. Юрій Лаврівський — настроєві та гумористичні пісні. Я. Пінот-Рудакевич — жанрові монологи. Крім того, виконано кілька збірних точок, сценічних картин або скечів.

Ансамбль виконавців, хоч числом невеликий, запрезентував численній публіці програму з широкою скалею настроїв, починаючи від наснаженої драматичним чуттям сценки „Шибка у вікні" та „Львівської міщанки" (вик. І. Лаврівська) почерез мелодійно-ніжні й сантиментальні пісні до гумористичних куплетів і монологів, подекуди пародійно забарвлених. Стихійні вибухи сміху під час таких сповнених гумору та сатири точок, як „Фадерс Дей" (вик. Пінот - Рудакевич), „Авто" (вик. М. Лисяк і Я. Рудакевич) чи „Нема як згода" (вик. І. Лаврівська, Ю. Лаврівський і Я. Рудакевич), рівноважили сольові виступи Марії Лисяк, що і добором репертуару і мистецьким виконанням розсівала по авдиторії чар справжнього чуття. На загальне бажання виконала вона, як наддаток, овіяний настроєм ностальгії „Лист зі Львова", що його запам'ятала шикаґівська публіка ще з торішнього виступу. Це не тільки мистецький, але й виховний твір, і тому добре, що його почула (і, може, пережила) досить численно зібрана на залі наша молодь. До наддатку був примушений і Ю. Лаврівський, що виконав капітальну пародію „Гуцулки Ксені", якою наш артист завжди й усюди „бере" авдиторію. Публіка, що в ході вечора наперемінки то реготала (часто сама з себе, напр., у сценці „Нема як згода"), то тихцем зідхала, нагороджувала артистів рясними оплесками та осінніми квітами. Окреме признання належить проф. В. Шутеві за фортепіяновий супровід.

Тепла зустріч, яку зготовила публіка Шикаґа гостям з Філаделфії та Боффало, дає запоруку, що ревія „У вас і в нас" була певно не останнім виступом „Веселого Львова" у Шикаґо. Імпрезу спонзорував, як і торік, „Клюб Львов'ян" у Шикаґо, вибравши найвідповіднішу пору, листопад. Тож не диво, що крізь цілу програму перевивався золотою ниткою мотив Львова, куди вернутись у слушний час побажав артистам у своєму короткому слові подяки голова „Клюбу Львов'ян" інж. Р. Яценків.

Р. З-ч

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує наукове засідання Правничо-економічної секції з доповіддю д-ра Василя Маркуся п. н. „Національні меншості в Середньо-Східній Европі по другій світовій війні". Засідання відбудеться в п'ятницю 8 грудня 1961 року о год. 8 веч. в приміщенні Академії (206 Вест 100 вул, Н. Й.).

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує наукове засідання Книгознавчої секції з доповіддю Івана Світа п. н. „Тижневик ‚Манджурський Вісник' 1932-1937". Засідання відбудеться в суботу 9 грудня 1961 року о 6-ій год. веч. в приміщенні Академії (206 Вест 100 вул., Н. Й.).

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує наукове засідання Комісії для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом з доповіддю Василя Тучака п. н. „Україна в політичній біографії Хрущова" (спроба характеристики). Засідання відбудеться в неділю 10 грудня 1961 року о год. 6 веч. в приміщенні Академії (206 Вест 00 вул., Н. Й.).

ЩЕ І ЩЕ ПРО ДАР ІНВАЛІДАМ

Вкоротці збірки на інвалідів, їхніх скривджених родин і вдів по загинулих вояках закінчаться. Традиційно місяць листопад присвячений на молитву за тих, що зложили голови за Волю Батьківщини та на збірку пожертв для тих, що остались живими, але втратили здоров'я в обороні людських і божих прав українського народу. Відомо бо, що місяць листопад, — це місяць найбільших збройних перемог, найвищих виявів геройства та невмирущої слави нашого війська. Це ж і місяць наших героїв - спартанців, славної пам'яті повстанців, що гордо зложили буйні голови а не піддались ворогові і дали світлий приклад до наслідування тим, що здійснять їхні ідеали. Герої Базару переконали і довго ще будуть переконувати, що людське тіло можна знищити, а душу-ідею — ніколи, бо почуття любови до свого народу й рідної землі — вічне.

Це ж 21 листопада 1920 р. міжнародна комісія відібрала зброю від решток армій Української Народної Республіки при переході річки Збруч у районі Тернополя.

Болючий то був момент для вояцтва і нашої збройної боротьби, але й це не зломило ідеї Визволення — бо ця ідея не знищима свята. Вогонь ідеї Визволення палатиме в душах народу аж до остаточної перемоги. А поки ми діждемося волі, коли-то наша влада заопікується нашими вояками - інвалідами та їхніми родинами, обов'язок опіки та моральна відповідальність лежить на свідомості всіх українців.

Тих, що потребують опіки й мають право на опіку, начислюємо коло тисячі осіб, але Суспільна Служба конечно мусить хоч мінімальною допомогою обслужити найбільше потребуючих, яких начислюємо 350—400 осіб. Українська спільнота в ЗДА повинна б зібрати 25—30 тисяч долярів річно, а ми збираємо 10—11 тисяч, а це дуже мало. Одначе й така сума для Суспільної Служби надзвичайно важна, бо ми потішаємо тих немічних і потребуючих більше морально, ніж матеріяльно.

Але даймо слово старшині-інвалідові, що живе в Мюнхені, Німеччина. — Не подаємо прізвища, але подаємо до відома, що той старшина був активним учасником Визвольної Боротьби 1917/21 років і брав участь у обидвох Зимових походах. В II. Зимовому поході перестудився, дістав сухоти і не може нікуди виїхати. Одож цей воїн - інвалід, одержавши 6 (шість долярів перед Різдвяними Святами, пише: „Ваш княжесько - королівський дар зробив мені милу несподіванку. Розміняю доляри, куплю вугілля або дров, бараболі, товщу, хліба й молока, нагрію хату, наїмся досхочу і вчиню пир..."

Українче - Українко! Чи багато з вас схоче прийти з королівсько - княжим даром для наших інвалів? Вашим щедрим даром дасьте відповідь.

Як що не відвідає вас наш збірщик, пришліть ви дар самі.

Макар Каплинський

Українці Йонкерсу відзначили Роковини М. Шашкевича

Українська громада в місті Йонкерс, Н. Й., відзначила 150-ту річницю з дня народження о. Маркіяна Шашкевича, Пробудителя Галицької України, Святочним Концертом 19-го листопада, що його підготовив вибраний до того Шашкевичівський Комітет, почесним головою якого був місцевий парох о. декан Василь Клос.

Обширну й змістовну доповідь про життя і творчість Маркіяна Шашкевича виголосив мґр. Мирослав Стрийський, який заповідав поодинокі точки та пояснював їх значення. Програму Академії виповнили виступи двох хорів — хор при українській греко-католицькій церкві св. Михаїла, диригент Михайло Уличний, виконав „Псалми Руслановї" і „Дайте руки юні друзі", а хор СУМА і Мандолінова оркестра СУМА, диригент Олександер Степанчук, відспівали „Підписся" і „Не згасайте ясні зорі". Емілія Макар і Олена Якимець, тут народжені українки, відспівали дует „Не чужого ми бажаєм". По мистецьки виконала пісню „Цвітка дрібная", муз. В. Матюка, при форт. супров. свого мужа, п-ні Любомира Сохан.

З деклямаціями творів Шашкевича виступали: п-ні Надія Кудрик гарно віддала важкого для деклямації „Бандурист", учениця парохіяльної української школи, Марія Сидор, добре продеклямувала „Молитву Маркіяна" Лесі Храпливої, Ірина Цап, „Русалку Дністрову". Вівтарні хлопці збірно рецитували один з „Псалмів Руслановых". Гарно виконали „Гагілки" учениці 6—7 парох. школи, аранжовані п-нею Марією Кульчицькою. Зворушливою була деклямація учеників 2 і 3 кляси школи українознавства, що її підготовила п. Марія Мороз.

Концерт закінчено відспіванням обома хорами і всіми приявними українського національного гимну „Ще не вмерла Україна".

З приємністю треба відзначити, що на Концерт явилося досить велике число українців. У вівторок, 21-го листопада, у день Патрона місцевої української греко - католицької церкви св. Михаїла, діти місцевої парох. школи власними силами вшанували Пробудителя Галицької Землі, окремим діточим Концертом.

Н. Н.

Українська хроніка

● **Заходом Українського Конґресового Комітету Дітройт-Схід** відбудеться в п'ятницю 8 грудня в залі УНК Орлик вечір, присвячений дискусії на тему „Московський імперіялізм і роля поневолених народів у стабілізації Европи". Дискусію вестимуть два відомі американські діячі. Один з них, це Алвин М. Бентлі, кол. конґресмен і голова комісії закордонної політики ЗДА, відомий приятель наших визвольних змагань. Другий, це проф. д-р Е. Доґрс, голова географічного департаменту вейнського університету (Мишиґен), учасник багатьох інтернаціональних світових з'їздів. Проф. Доґрс їздив два рази в Україну і має свій оригінальний погляд на справи визволення поневолених народів. УКК, організуючи цей вечір, запевнив собі участь багатьох американських громадян з інтелектуального світу, представників дипломатичних чужих держав та чужинецької молоді.

● **Вечір на пошану Євгена Чикаленка в 100-річчя з дня його народження** — відбудеться заходом Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку в п'ятницю дня 8 грудня 1961 р. З доповідями виступлять Володимир Дорошенко і Борис Ржепецький. Музичний вступ — фортепіянові твори М. Фоменка — Ґені Вольц. Початок о год. 8-ій веч.

● **Конференція на тему „Становище в СССР і в Україні на тлі XXII з'їзду КПСС"** відбудеться заходом Гол. Делеґатури ЗП УГВР і Дослідно - Видавничого Об'єднання „Пролог" в Ню Йорку в суботу дня 9 грудня ц. р. в залі Українського Інституту при 2 Іст 79-ій вул. У програмі конференції доповіді д-ра Василя Маркуся про „Національну політику КПСС періоду Хрущова", д-ра Всеволода Голубничого „Ідеологічна боротьба в світовому комуністичному русі, її причини і можливі наслідки" і мґ-ра Василя Зінєнка п. н. „Реальність економічного пляну нової програми КПСС". Початок конференції о год. 1.30 по пол. Після конференції увечері товариська зустріч.

● **Перші сходини уроджениців і мешканців південних районів Галицького Поділля** — Чортківщини, Копичинеччини, Борщівщини і Заліщиччини — відбудуться в неділю дня 10 грудня о год. 4-ій по полудні в залі Літературно - Мистецького Клюбу при 149 2-ій Авеню в Ню Йорку.

Тенісові чемпіонати дружин 1962 р.?

Хоч у календарі й природі всі признаки промовляють за „холодними" білими спортами, перед замкненням воріт літнього сезону 1961 спішимося принести останню новину з царини „гарячого" білого спорту — тенісу.

Справа в дружинних чемпіонатах УСЦАК, які мають нарешті закінчити еру „одноразової афери" (читай: єдиного в році турніру на „Союзівці", за індивідуальні чемпіонати) в нашому тенісі.

Клівленд, який ідею дружинних чемпіонатів вже два роки „безпокоїть" нашу спортову владу й поодинокі клюби, „після довгих і важких" за і проти, вийшов з пропозицією, щоб українські дружинові чемпіонати УСЦАК 1962 трактувати як „досвідчальні", а разом із тим закроєні більш у ширину, як у височінь.

Пропозиція передбачає перші дружинні чемпіонати (1962 рік) покищо в одній рунді. Практика виявить: чи в пізніших роках можна буде перейти з одної до двох рунд — чи теж доведеться лишитися при одній. Головна проблема в браку часу змагунів — зокрема учнів і студентів — зайнятих під час шкільного року грами й турнірами шкільного, чи загально - міського (стейтового — в Канаді „провінційного") характеру. Тому пропозиція передбачає наші дружинні чемпіонати на вакаційний час. В крайному випадку можна б акцент чемпіонатів перенести на „потаборовий" місяць - серпень, чи докінчувати їх після „Дня Праці"...).

Перші змагання для кожної дружини були б вильосовані (з ким і де йде гра). Дальші гри були б теж льосовані, але вже тільки „щодо особи"-партнера. Місце, гри, отже, обов'язки господаря, були б визначені проводом УСЦАК, з тим, щоб змагання вдома й на виїзді чергувалися.

Господарі мають за завдання подбати за нічліг і прохарчування гостей (практично кажучи: змагуни господарів „розхоплюють" до себе в гості приїжджих змагунів), а далі — за придатні до гри токи — тенісові корти, м'ячі й суддів. Гості їдуть на свій свій кошт (практично беручи: їдуть своїм автом і платять за бензину). Як бачимо, становище і тих і тих дає деякі вигоди й вимагає деяких жертв: господарі, за труд, мають вигоди гри на власному ґрунті, в нормальних умовах життя (нормальний відпочинок) — гості ж, за труд дороги, мають „святий спокій" з адміністрацією змагань і романтику „спортової виправи - походу".

Під поглядом технічно-спортовим пропозиція передбачає дружини в складі шести чоловіків: 4-ох дозрілих і 2-ох юньйорів. Всі вони в своїх клясах грають по одних змаганнях у сінґлі й по одних у деблі. Разом дружина грає дев'ятеро змагань (4 сінґлі чоловіків плюс 2 сінґлі юньйорів плюс 2 деблі чоловіків плюс 1 дебль юньйорів). З уваги на малий резервуар юньйорів по наших дружинах, вікова границя між молодшими і старшими юньйорами (13-15 років і 15-18 рр.) зноситься — головне, щоб юньйор не був молодший, як 13 і не старший, як 18 років.

Жіночі конкуренції (дорослих і юначок) з уваги на брак змагунок у більшості клюбів покищо не входять у склад чемпіонатів. Одначе, вже в близькому майбутньому наша спортова влада для зрушення жіночого тенісу з мертвої точки по багатьох осередках повинна вставити до програми жіночі конкуренції. Хай дружина, що не дбає за розвиток жіночого тенісу, платить за недобір втратою пунктів воковером, а дружини, що змагунок мають, хай за свою працю мають заплату!

Як бачимо, з пропонованого на перший рік дружинного складу, дружина розрахована так, щоб могла вміститися в одному авті (при чому, очевидно, її змагуни вміли б „драйвувати" не тільки на корті, але й за кермою авта). Кожний змагун може вижитися в двох різних характером змаганнях (сінґлі й деблі), розмірно велике число дозрілих змагунів має дати змогу виявити своє вміння й тим, які покищо не грають першої ролі, але можуть їх перейняти. Три двійні гри - деблі мають підтягнути цю занедбану в нас тенісову конкуренцію.

Первісний плян змагань, системою „Чаші Дейвіса" (по два сінґлісти, які на переміну грають з обидвома суперниками, а потім ще — звичайно ті самі два змагуни — двійну гру), мусів з різних міркувань бути відложений як непрактичний. По-перше, троє змагань впродовж двох, а практично (один день відпадає на їзду!) впродовж одного дня — „забагато доброго" і для здоров'я змагуна і для спортової вартости його (другої і третьої) гри. По-друге, такою системою відбуваються тільки міждержавні змагання, розраховані на три дні; де про втому дорогою, чи спішний від'їзд додому - праці ніхто не журиться (бо дружина має до диспозиції час не тільки на виґідну подорож і гри, але й на необхідний відпочинок). А, по-третє, таким силуваним пересаджуванням дейвіс-„кепської" системи, як уже виявлено на практичних пунктах клівлендської пропозиції не послужено б ростові нашого тенісу в ширину — справі, на якій і дотеперішнім організаторам індивідуальних турнірів на „Союзівці" й усім нам покищо найбільше залежить.

Референт Змагових Спортів УСЦАК, мґр Степан Маланчук, висловився позитивно про клівлендську пропозицію, яка повинна б пройти „цензуру" УСЦАК і в такому, чи приблизно такому виді появитися в формі обіжника УСЦАК до наших спортових клюбів, товариств і секцій.

А втім... може хтось має кращу пропозицію. Якщо так — наверх із нею!..

О. Гайський

Зі спорту

„ТРИЗУБ" — ДОНЧ-УНГАРН 2:1 (1:0)

Бруклин, 3-го грудня. — Одинадцятка „Тризуба" показала себе в черговій мистецькій грі Інтер Ліги високо заавансованою технічно дружиною. „Тризубівці" панували на грищі і в швидкій та фер грі не розчарували тих, що прийшли побачити ґарний футбол. Розчарували натомість тих, які хотіли побачити більше здобутих воріт. Нагод на це „Тризуб" мав досить, але стрілова недиспозиція, чи брак стрільців в нападі „Тризуба", це властне ще не розв'язана справа в цій добрій дружині. Можливо, що прихід відсутнього через контузію Яковини буде переломовим моментом у цьому, але чи один стрілець зможе зліквідувати цю кризу „Тризуба"? Поновний виступ у нападі Вірби остаточно доказав, що цей змагун не вносить нічого корисного в лінію нападу „Тризуба". В цій грі відчувався брак працьовитого Пеґорера, який добре сповняє ролю задного лучника — стратега нападу.

„Тризуб" вів до половини зі стрілу головою Тодта, і підвищив вислід до 2:0 спочатку другої півгри, коли випущений на стріл Штекер зумів обминути оборонця і воротаря не без вини останнього. Шість хвилин перед кінцем, коли глядачі ждали підвищення висліду дальшими воротами для „Тризуба", німці здобули гарні ворота зі стрілу Карбінґера головою, після акції лівим крилом, де забракло в дефензиві „Тризуба" кілька хвилин перед тим контуженого Бородяка.

„Тризуб" виступив у складі: Бачеров, Бородяк, Рач, Кравець, Віней, Ілай (найкращий на грищі змагун), Манджіні, Горват, Вірба, Тодт, Штекер, (Пеґорер). — Суддя П. Глезінґер своїми рішеннями, чи точніше браком їх, зраджував або брак досвіду, або симпатії до німців у багатьох акціях під воротами німців.

В. С.

ПЕРЕД СВ. МИКОЛАЄМ І РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ

ЗВЕРНЕННЯ ОПДЛ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Зближаються знову радісні свята, що залишають нестерпні, глибоко хвилюючі переживання в душах дітей: день св. Миколая і Різдво Христове. З цими святами зв'язаний гарний звичай обдаровувати дітей подарунками. На жаль, між цими свят - Миколаївськими і Різдвяними подарунками щораз менше, а то й зовсім немає, найцінніших подарунків, бо призначених для душі й серця дітей — немає рідних дитячих книжок.

Наша преса і виховники щораз тривожніше б'ють на сполох, стверджують трагічну ситуацію в ділянці нашої дитячої книжки й преси, стверджуючи при тому, що не що інше, а власне дитяча книжка і дитячий журнал є головною передумовою нашого релігійного, національного й загального виховання, що рідне слово в рідній книжці, — це для духового життя нашої дитини те саме, що вода й повітря для її фізичного життя.

А тим часом тисячі наших дитячих книжок лежать у магазинах, в архіві ОПДЛ і в авторів лежать десятки готових творів для дітей і молоді, жде на своє повне видання перша в нас ДЕУ — Дитяча Енциклопедія Українознавства, але, на жаль, запаси книжок лежать нерозпродані, а нові твори не можуть появитися друком через брак фондів.

І ось зближається знову день св. Миколая і Різдво Христове. Ми, письменники і мистці - ілюстратори дитячих книжок, педагоги, редактори і видавці, згуртовані в ОПДЛ і члени прихильники ОПДЛ, кличемо — звертаємося оце сьогодні до Вас, Матері й Батьки, і до всіх, хто тривожить свою думку й серце вихованням нашої зміни — наших дітей: даймо і закликаймо всіх дати нашим дітям і молоді в свят - Миколаївському і Різдвяному подарунку українську дитячу книжку і рідний дитячий журнал.

Хай не буде ні одної української дитини, що не одержала б від св. Миколая і на Різдво під ялинку рідного свшан-зілля, рідної дитячої літератури - книжки і хай ця книжка стане невідмовно конечним і найціннішим подарунком нашим дітям. Тоді теж буде запевнена поява щораз кращих видань для наших дітей і молоді і буде вможливлена поява повного видання Дитячої Енциклопедії Українознавства.

Хай радісні переживання і спогади наших дітей про радісний день св. Миколая і Різдво Христове будуть пов'язані нерозлучно із спогадами про чарівну рідну дитячу книжку, чарівне свшан-зілля, і хай цей спогад про рідне слово в рідній книжці веде їх як осяйне світло шляхами всього їхнього життя.

Управа Об'єднання Працівників Дитячої Літератури.

З життя УВАН у Канаді

В неділю дня 12-го листопада у вщерть виповненій залі Українського Народного Дому в Вінніпеґу відбулася ювілейна сесія УВАН. Сесію відкрив проф. Яр. Рудницький і пояснив, що нею УВАН вшановує пам'ять Шевченка, Шашкевича й роковини оснування УАН у Києві в 1918-му й УВАН на еміґрації в 1945-му рр.

Доповідь п. н. „Від УАН до УВАН" виголосив д-р М. І. Мандрика. Про працю „УВАН у 1960-1961 рр." читав звідомлення проф. М. І. Боровський. Покликаний до слова представник Білоруського Наукового Інституту в Ню Йорку п. М. Сільвановіч привітав приявних від цієї установи (в білоруській мові). Зчерги вручено почесні грамоти признання за культурну й громадську працю о. М. Оленьчукові й п. А. Господинові; першу Шевченківську Почесну Грамоту УВАН призначено для п. Й. Дзьобка за його піддержку видання „Кобзаря" Т. Шевченка, а першу Шашкевичівську Почесну Грамоту п. Петрові Гаврисишинові за його працю для поширення культу М. Шашкевича в Канаді.

Зчерги д-р М. Марунчак відчитав доповідь на тему „Шашкевич на тлі доби". Доповідач висвітлив докладно безпросвітню добу в Галичині, що попередила виступ „Руської Трійці" й її провідного члена Маркіяна Шашкевича. Опісля він дав широкий образ життя й творчости цього пробудника західньої України та проаналізував його творчість та ідейну вартість її. Влучно подумана й детально опрацьована доповідь д-ра Марунчака зробила на приявних помітне враження.

Останній промовляв проф. Яр. Рудницький на тему „Шашкевич і Шевченко". Автор завдав собі труду в з'ясуванні паралелізмів і різниць у творчості обох поетів в ділянці тематики, поетичної форми й ідейного спрямування. Він деально проаналізував „Бандуриста" й „Перебендю", історичні поеми обох авторів, їхню поетичну форму й стиль і врешті торкнувся ідейних їх вартостей, головно справи національної й соціяльної свободи українського народу. У висновках доповідач ствердив, що та сама ідея по-різному трактована в Шашкевича й у Шевченка: у першого маємо заперечення, неґацію неволі, у другого афірмацію волі.

З нагоди сесії відбулася виставка новішої шевченкіяни й шашкевичіяни та видань УВАН у Канаді.

Б. Г. С-р

У виборах в Сирії перемогли помірковані консерватисти

Дамаск. — У переведених в минулу неділю парляментарних виборах в Сирії перемогли помірковані консерватисти. На 172 парляментарні мандати праві групи здобули 86 мандатів, — незалежні, представники кочівних племен і особи невідомого політичного минулого здобули 53 місця, а лівиця 15. З-посеред поміркованих консерватистів найсильніше вийшла т. зв. Шааб - партія з 25 мандатами. Цей розподіл мандатів зроблено ще перед підрахуванням голосів в 17-х виборчих округах. Вибраними стали, мабуть, всі видатні сирійські діячі, однаково з про-єгипетського націоналістичного табору, як з мусульманського і лівого. Найбільші шанси стати першим парляментарним прем'єром має знову д-р Мамун Кузбарі, який очолив був тимчасовий уряд після військового перевороту, що зліквідував унію Сирії з Єгиптом. Хоч склад нового парляменту буде центро - правий, проте — за передбачуванням закордонних обсерваторів — новий режим буде часто оперувати фразеологією про „соціялізм", з уваги на соціялістичну демагогію Об'єднаної Арабської Республіки президента Нассера.

Пікнік Дрогобичан

Ще минулого року на одній стрічі, ґурток дрогобичан вирішив зробити „пікнік", а прибуток призначити на будову пам'ятника Т. Шевченкові.

Час минав і здавалось, що все говорене пішло на вітер, та так не думав пан Теодор Грицай, бо при кінці травня приїхав до мене та повідомив, що зробив контракт із Сумівською Оселею „Київ" і що „пікнік" має відбутися другого липня.

От хоч-не-хоч треба було щось робити, а роботи було доволі, бо дослівно це все лежало на нас обидвох. Тоді ми вирішили піти до пана д-ра Годіва за порадою. І тут належиться подяка йому, бо дав нам напрямок праці та взяв на себе оголошення в пресі.

Спочатку здавалось, що все піде легко, бо багато було обіцяно помочі від дрогобичан та в кінцевім тижні виявилось, що вся праця лежить дослівно на двох особах, а то Теодорі Грицаєві та Ярославові Стасикові.

В саму неділю 2-го липня з самого ранку до обіду ллява дощ, і нам кільком здавалось, що нікого не буде. Та дрогобичани не завели, бо вже коло третьої години прибуло більш шістдесяти авт і по дрогобицькому почали забавлятися. — А забавлятись було коло чого, бо холодних та габячих напоїв було досхочу. Але на першому місці була дрогобицька кухня в зарядженні пані Меланії Грицай. На кухню пішов штурм і до двох годин залишились порожні посудини.

Гості не зле забавлялись при чарці та піснях, деякі згадували минулі часи з Дрогобича і передбачали його майбутнє.

Я з паном Грицаєм підрахували торг, і яка наша була утіха, коли виявилося, що ми не маємо страти, тільки прибуток $48.51. Цю суму, хоч і скромну, вислано до Комітету Побудови Пам'ятника Т. Шевченкові.

Я з паном Грицаєм зобов'язані зложити подяку в першу чергу пані Меланії Грицай, яка найбільше віддала праці в кухні, та іншим паням, які їй допомагали.

Дякуємо і цим дрогобичанам, які даром привезли харчі, а то панству Стецько, Грицай, Стасик та іншим.

Стасик

Заворушення в Домініканській Республіці продовжуються

Санто Домінґо. — В Домініканській Республіці продовжуються заворушення внаслідок того, що військові кола підтримують президента Баляґера, який плянує зорганізувати тимчасову хунту, яка виконувала б функції уряду, а провідна опозиційна партія Крайова Громадська Унія домагається цивільного уряду і негайної резиґнації президента Баляґера. 4-го грудня військовики вели міську юрбу столиці проти власників крамниць і тих, які підтримують страйк, що його проголосила опозиція проти Баляґера. Під час стрілянини одна особа була поранена, а кілька осіб були пошкоджені в наслідок бомб, що їх кинула поліція проти прихильників опозиції. Між юрбою, до якої стріляли поліцисти, були американські журналісти. Цю атаку поліції і війська проти опозиції за допомогою бідніших елементів і навіть ґанґстерів організував міністер збройних сил генерал-майор летунства Педро Рафаель Родріґез. Кілька днів тому його вважали за національного героя, коли він виступав проти братів Трухілльо, а тепер опозиційна юрба називала його вбивником. Військова патруля, що нею командував капітан піхоти, заарештувала двох поліцистів, які діяли разом із ґанґстерами, домагаючися відкриття крамниць. Страйк триває вже 7 днів, його підтримує середна кляса, яка є за резиґнацію президента, а проти страйку виступає бідніша верства населення. Військовики, головним чином летунство, використовують настрої найбіднішого населення, підбехтуючи його до нападів на крамниці, домагаються їхнього відкриття. Чілійський дипломат Франсіско Хозе Осярзун старається посередничити між президентом Баляґером і провідниками опозиції.

● **Перший син княжни Марґарити Дейвід** дістав в реєстраційній книзі руху населення в дільниці Вестмінстер в Лондоні число 328. Його повний титул звучить: „Дейвід Альберт Чарльз вайкавнт Линлі".

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 9-го ГРУДНЯ 1961:

НЮАРК, Н. Дж. — Річні Збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 133, в год. 8:00 веч., в залі Української Централі — 180 William St. Всі члени Відділу є зобов'язані бути на цих Зборах. — І. Андрійчин, фін. секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, в год. 8:00 веч., в приміщенні Українських Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7-ма вулиця. — І. Малець, секр.

НЕДІЛЯ, 10-го ГРУДНЯ 1961:

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Б-ва св. Василія Великого, Відд. 364, в УНДомі, — 3161 East 93rd St. — В. Владика, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні Збори Т-ва „Любов", Відд. 45, в год. 12:00 до 2:00 по пол., в Домі Горожан, при 847 North Franklin St. Просимо хоч раз на рік вирівняти свої членські вкладки. — М. Сеник, секр.

Посмертні згадки

Іван БОНЧВЗ, член Відд. 324 УНСоюзу у Филаделфії, Па., помер дня 10-го листопада 1961 р. Покійний народився в селі Сповідка, пов. Сянок, Західня Україна. Був довголітнім прикладним членом. Полишив у смутку замiжну доньку Марію і зятя І. Кончака. Покійного поховано на прав. цвинтарі Oakland Cemetery в дні 11-го листопада 1961 року, з пох. дому. Покійний прожив 69 років. — В. Й. П.!

І. Струк, секр.

Григорій ТРАЧ — член Т-ва „Українська Січ", Відд. 39 УНСоюзу в Сиракюзах, Н. Й., по тяжкій і довгій хворобі помер 11-го листопада 1961 року, проживши 74 роки. Покійний народився в селі Котузів, пов. Підгайці. До УНСоюзу вступив 1915 року, був предсідником і урядником місцевого Відділу впродовж кількох років. Полишив у смутку дружину Анастасію, дітей: Володимира і Олесю, 2 внуків та брата Якова з ріднею. Похорон відбувся 14-го листопада 1961 р. на цвинтарі Constantia, N. Y., при участі Родини, Односельчан і Членів Відділу. — В. Й. П.!

Управа Відділу

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 25-мільйонового майна організації!

ТАРЗАН, ч. 4757. Лісничий втікає!

Все йде гаразд, — пояснив Джан Остін. — Мій брат-близнюк виконує атлетичні подвиги, а я веду розмовні частини.

— Зачекайте, — гукнув Тарзан, бо він бачив, що лісничий втікає в корчі.

— Я повинен віддати вас в руки влади, — кричав мавполюд, — але втікайте мені з очей негайно!